

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3MCdo/11/2014
Identifikačné číslo spisu: 5111222543
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:5111222543.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa C. X., bývajúceho v A., proti odporkyni Slovenskej republiky, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o zaplatenie 1 907,31 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4 C 165/2011, o dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Žilina z 30. októbra 2013 č.k. 4 C 165/2011-128 a rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. marca 2014 sp. zn. 11 Co 86/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa návrhom zo 7. júla 2011 domáhal, aby súd uložil odporkyni povinnosť nahradiť mu škodu vo výške 1 907,31 € s príslušenstvom z titulu nezákonného rozhodnutia (uznesenia o vznesení obvinenia) podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Za orgán konajúci v mene štátu navrhovateľ označil Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Okresný súd Žilina rozsudkom z 30. apríla 2013 č.k. 4 C 165/2011-128 návrhu čiastočne vyhovel a odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi 1 907,31 € s úrokom z omeškania 9 % ročne od 19. mája 2011 do zaplatenia a nahradiť navrhovateľovi trovy konania. Vo zvyšku návrh zamietol. Rozhodol tak po zistení, že boli splnené všetky zákonné podmienky pre uplatnenie zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím voči navrhovateľovi, pričom za orgán konajúci za Slovenskú republiku v priebehu konania s prihliadnutím na novú úpravu pôsobnosti orgánov konajúcich v mene štátu účinnú od 1. januára 2013 (zákon č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2012 Z.z.), za ústredný orgán, ktorý koná v mene odporkyne, označil Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „GP SR“).

Na odvolanie odporkyne proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi 1 907,31 € s príslušenstvom, Krajský súd v Žiline rozsudkom z 10. marca 2014 sp. zn. 11 Co 86/2014 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil, vo výroku o trovách konania zrušil

a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd vo veci samej sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval splnenie predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Námietku odporkyne, že v danom prípade navrhovateľ nevyužil riadny opravný prostriedok, keďže jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa z 18. augusta 2008 bola uznesením Okresnej prokuratúry Žilina z 27. augusta 2008 zamietnutá ako oneskorene podaná, podľa názoru súdu nespôsobuje nenaplnenie podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. V odôvodnení rozhodnutia sa vyporiadal aj s výškou škody, za ktorú odporkyňa zodpovedá.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (v súlade s § 243e ods. 4 O.s.p. v spojení s § 35 ods. 2 písm. l/ O.s.p.) podal mimoriadne dovolanie proti rozsudku Okresného súdu Žilina z 30. októbra 2013 č.k. 4 C 165/2011-128 v časti výroku o uložení povinnosti odporkyni zaplatiť navrhovateľovi 1 907,31 € s príslušenstvom a proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. marca 2014 sp. zn. 11 Co 86/2014 vo výroku, ktorým potvrdil v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa; žiadal v týchto častiach napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Výtýkal súdom nesprávne posúdenie otázky, ktorý orgán verejnej moci mal konať v danej veci v mene štátu. Zastával názor, že GP SR nie je v danom prípade tým orgánom, ktorému by zákon zveril oprávnenie, resp. povinnosť konať v mene štátu, naopak zákon v danom prípade príslušnosť GP SR na konanie v mene štátu vylučuje. Poukázal na to, že navrhovateľ uplatňuje náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia - uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré vydal vyšetrovateľ Policajného zboru. Proti tomuto uzneseniu nebola podaná včas sťažnosť a teda prokurátor neskúmal vecnú správnosť a zákonnosť uznesenia vychádzajúc o.i. aj z dôvodov, ktoré by uvádzal „poškodený“, a teda nezamietol sťažnosť ako nedôvodnú proti tomuto uzneseniu z dôvodu jeho vecnej správnosti a zákonnosti, ako to predpokladá § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z. Na to, aby prokurátor a prokuratúra v zastúpení štátu „zodpovedala“ za rozhodnutia vydané inými orgánmi (v danom prípade vyšetrovateľom), nestačí len podať obžalobu, ale nezákonné uznesenie musí byť na základe riadne podaného (riadneho) opravného prostriedku - sťažnosti - súčasne prokurátorom preskúmané z hľadiska jeho vecnej správnosti a sťažnosť „poškodeného“ musí byť zamietnutá ako nedôvodná. Opačný výklad by bol v rozpore so zmyslom a účelom zákona a navyiac by znemožnil akékoľvek úspešné uplatnenie regresnej náhrady, a teda takéto súdne rozhodnutie by úplne eliminovalo možnosť aplikácie § 21 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu, osoby poškodenej rozhodnutím súdu, ale aj v prípadoch, kde môže podať mimoriadne dovolanie bez podnetu (§ 35 ods. 1 a 2 O.s.p.) zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p. ak: a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.). Mimoriadne dovolanie podáva generálny prokurátor na dovolacom súde do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O.s.p.).

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu pretrvávala nejednotnosť rozhodovania a výkladu ustanovení § 243e až § 243j O.s.p. v otázke procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania. Na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 20. októbra 2015, bolo prijaté spoločné zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená

tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť“.

Predmetné stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 94/2015, vychádza z názoru, že postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči všeobecne rešpektovanej zásade „nech si každý chráni svoje práva“. Táto zásada zdôrazňuje procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v § 243e až § 243j O.s.p.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal na podklade spisu, či odporkyňa napadla rozsudok odvolacieho súdu dovolaním. Po zistení, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nepodala, najvyšší súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odmietol ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie bez podnetu účastníka. Najvyšší súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.